

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันพลังงานไฟฟ้าถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์และการพัฒนาประเทศทุกด้าน ทั้งด้านการสื่อสาร การคมนาคม การศึกษา เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอุตสาหกรรม ธุรกิจและบริการต่างๆ ทำให้สามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้แข็งแกร่งและเติบโตอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศในระยะยาว (สมาคมนิเวศรักษ์แห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยพลังงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551 : ออนไลน์)

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นองค์กรในการนำยุทธศาสตร์ด้านพลังงานของชาติ โดยมีพันธกิจหลักคือ ผลิต จัดให้ได้มา จัดส่งหรือจำหน่ายซึ่งพลังงานไฟฟ้า พร้อมทั้งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับกิจการของ กฟผ. ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ตระหนักดีว่าความสำเร็จ ความเจริญเติบโต และความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนขององค์กรนั้นมาจากพนักงานที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถในงานที่รับผิดชอบ หล่อหลอมให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่ใญ่บุคลากรมุ่งมั่นในผลสัมฤทธิ์ของงาน ผูกพันต่อความสำเร็จขององค์กร และมีเอกภาพในการทำงาน โดยได้กำหนดนโยบายทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของทุกสายงาน (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2555 : ออนไลน์)

เขื่อนภูมิพลเป็นหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นเขื่อนเอนกประสงค์แห่งแรกของประเทศไทย ลักษณะของเขื่อนเป็นเขื่อนคอนกรีตโค้งเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย และเอเชียอาคเนย์รวมทั้งยังมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 8 ของโลก มีภารกิจหลักในการผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำ เพื่อการพัฒนาประเทศ ตอบสนองความต้องการผลิตกระแสไฟฟ้าแก่ผู้ใช้ไฟฟ้าทุกประเภทให้เพียงพอแก่ความต้องการ มุ่งเน้นการเก็บกักน้ำเพื่อการชลประทาน และกิจกรรมอื่นๆ ที่มีคุณภาพอีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับชาวไทยและชาวต่างชาติ (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, เขื่อนภูมิพล, 2555 : ออนไลน์) สำหรับเขื่อนภูมิพลซึ่งอยู่ในสายงานผู้ช่วยผู้ว่าการ โรงไฟฟ้าพลังน้ำได้กำหนดการบริหารทรัพยากรมนุษย์อยู่ในนโยบายการบริหารของเขื่อนภูมิพล เพื่อให้สามารถสร้างบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและ

ร่วมสร้างวัฒนธรรมของ กฟผ. คือ “รักองค์การ มุ่งงานเลิศ เทคโนโลยี” หรือที่เรียกว่า “เก่งและดี” แบบ EGAT ในการรองรับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงและเป็นองค์กรแห่งสุจริตธรรม (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2555: ออนไลน์)

ฉะนั้นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ในฐานะผู้ผลิตไฟฟ้าหลักจะสามารถสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงานไฟฟ้าให้กับประเทศไทยได้นั้น จะต้องเกิดจากการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรให้มีความรู้ ความสามารถ มีพฤติกรรมและอุปนิสัยที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรและสามารถสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขได้ ซึ่งหลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งของ Stephen R. Covey ได้รับการยอมรับว่าเป็นรากฐานของความสำเร็จและความสุขที่ยั่งยืนในชีวิต โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คือชัยชนะส่วนตัว ประกอบด้วยอุปนิสัยที่ 1 คือเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์และมีความรับผิดชอบ อุปนิสัยที่ 2 คือ การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ กำหนดทิศทางชีวิตที่ชัดเจน เป็นผู้นำของตนเองได้และอุปนิสัยที่ 3 คือ การทำตามลำดับความสำคัญ โดยทำสิ่งที่สำคัญก่อนจัดการกับชีวิตของตนเองได้

ส่วนที่ 2 คือชัยชนะในสังคม ประกอบด้วยอุปนิสัยที่ 4 คือการคิดแบบชนะ/ชนะ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของทุกฝ่าย เป็นผู้นำระหว่างบุคคลได้ อุปนิสัยที่ 5 คือเข้าใจผู้อื่นก่อนที่จะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา สื่อสารระหว่างกันอย่างเข้าใจ และอุปนิสัยที่ 6 คือฝึกพลังผสานความแตกต่างเพื่อร่วมมือกันอย่างสร้างสรรค์

ส่วนที่ 3 คืออุปนิสัยที่ 7 คือการกลับเนื้อให้คมอยู่เสมออันหมายถึงการปรับปรุงตัวเอง อยู่ตลอดเวลา ปรับตัวใหม่ให้อยู่ในสมดุลทั้งร่างกาย จิตวิญญาณ สติปัญญาและความรู้สึกที่มีต่อสังคม

การพัฒนาอุปนิสัยที่เป็นเลิศนั้นเป็นหลักการพื้นฐานในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องจากภายในสู่ภายนอก โดยทั่วไปแล้วพฤติกรรมของเราประกอบไปด้วยอุปนิสัยต่างๆ ในตัวเรา ความคิดจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ และเมื่อปฏิบัติเป็นนิจก็จะกลายเป็นอุปนิสัย เมื่อมีอุปนิสัยก็จะกลายเป็นคุณลักษณะ และในที่สุดจะกลายเป็นวิถีชีวิตและนำไปสู่ความสำเร็จและความสุขที่แท้จริงทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต (Covey, 2004)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาระดับอุปนิสัยของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เชื้อนภูมิพล โดยใช้แนวคิด 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งของ Stephen R. Covey เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านทรัพยากรบุคคลของ กฟผ. เชื้อนภูมิพล ให้สามารถสนับสนุนภารกิจหลัก และยุทธศาสตร์ขององค์กรและตอบสนองต่อ

สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที เหมาะสมกับวัฒนธรรมและจรรยาบรรณองค์กร เพื่อนำไปสู่การประสบความสำเร็จทั้งการทำงานและการดำเนินชีวิต นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์ต่อระบบพลังงานซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาประเทศแล้ว ยังเป็นการสร้างบุคลากรเพื่อให้ประเทศพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับอุปนิสัยของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เชื้อนภูมิพล โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง
2. เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เชื้อนภูมิพล กับคุณลักษณะทั่วไปของพนักงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับอุปนิสัยของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เชื้อนภูมิพล โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง
2. ทำให้ทราบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เชื้อนภูมิพลกับคุณลักษณะทั่วไปของพนักงาน
3. เพื่อให้แผนกงานบุคคลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เชื้อนภูมิพล หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่สนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรขององค์กรได้

นิยามศัพท์

อุปนิสัย หมายถึง จุดตัดของความรู้ ทักษะ และความปรารถนา ซึ่งเป็นแบบลักษณะของบุคคล แสดงให้เห็นทางอาการกริยา และเป็นคุณสมบัติอันเป็นนิสัยประจำตัวของมนุษย์

อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ หมายถึง อุปนิสัยที่เกิดขึ้นภายในใจ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ และเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงให้เกิดพฤติกรรมอื่นๆ ตามมา จึงถือได้ว่าเป็นรากฐานของทุกอุปนิสัย

อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต หมายถึง อุปนิสัยที่ทำให้เกิดความสมดุลขึ้นในทุกด้านของชีวิต ทั้งทางด้านการงาน ครอบครัว เพื่อน และด้านอื่นๆ ก่อให้เกิดความสำเร็จและความสุขสูงสุดในการดำเนินชีวิต

อุปนิสัยกลุ่มชัยชนะส่วนตัว หมายถึง เป็นการรวมเอาอุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 การทำสิ่งสำคัญก่อน และอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ เข้าด้วยกัน จึงเป็นอุปนิสัยในการเอาชนะใจตนเอง เป็นการเปลี่ยนจากคนที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ไปเป็นคนที่พึ่งพาตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำหรับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันต่อไป

อุปนิสัยกลุ่มชัยชนะในสังคม หมายถึง เป็นการรวมเอาอุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่นก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความต่าง และอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ เข้าด้วยกัน จึงถือได้ว่าเป็นอุปนิสัยในการชนะใจผู้อื่นด้วยการเอาใจเขามาใส่เรา รวมถึงการทำงานเป็นทีม และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง หมายถึง 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ตามหลักการของ Stephen R. Covey (2004) ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 คือการเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 คือการเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 คือการทำสิ่งสำคัญก่อน อุปนิสัยที่ 4 คือการคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 คือการเข้าใจผู้อื่นก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 คือการฝึกพลังประสานความต่าง อุปนิสัยที่ 7 คือการลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ

พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เขื่อนภูมิพล หมายถึง พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ บ้านเลขที่ 180/2 หมู่ 6 ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก โดยไม่รวมพนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล จังหวัดเชียงใหม่